

BYLO, NEBYLO

V cizí zemi

Č 7 s. 119

Zdeněk Vavřík

Jak se loví krokodýli a uzdravují nemocní v Kublajchánově říši

Jsme v Karavanu. Země je to veliká, vždyť ji vytvořilo sedm království, spojených vládou císařova syna Džentemura. Karavanští mají svou vlastní řeč a ta je velmi těžká.

Velmi mě překvapilo, že v zemi oplývající obilím nepekou chleba. Říkají o něm, že je nezdравý, a raději se živí rýží. Tu rýži ostatně také pijí, když z ní a z koření vyrábějí lahodné a opojné víno.

Ta země oplývá zlatem a její lidé je hledají v řekách a potocích. Je ho tu tolik, že je velmi laciné. Tak laciné, že místo zlatých peněz používají raději indických mušlí.

Co mě tu hrozně polekalo, to jsou krokodýli. Jen si představte, že jsou až deset kroků dlouzí a tlustí na deset pídí. Za hlavou mají nohy s drápy a oči jako malé chleby. A ty oči jim pořád planou zeleným ohněm. Tlapy mají, že by mohli svými ostrými zuby překousnout i muže.

Viděli jsme, jak se krokodýli loví, a já vám to povím:

Ve dne se schovají před velkými vedry do zemních děr. Vylézají teprve večer a sežerou každé zvíře, které potkají. Žádné jim neunikne, ani tygr nebo vlk. Potom hledají vodu, a přicházejí proto k řekám a k potokům, aby se napili.

Jsou tak těžcí, že kudy lezou, tam zůstávají v písku rýhy, jako by se tam byly válely plné sudy. Jejich cest za vodou využívají lovci. Opatří si několik dřevěných kůlů, zatlukou je do země v blízkosti vod, kam chodí krokodýli pít, a do jejich vrcholů zarazí ostré kovové hroty. Potom je zasypou lehce pískem, aby je nebylo vidět. Krokodýl se plazí k vodě, narazí měkkým břichem na ostří hrotu, zraní se a brzy od té rány zemře.

Lovci potom k němu přiběhnou, otevrou jej noži a opatrně mu z těla vyjmou žluč. Je to pro ně vzácný lék proti hrozným následkům pokousání vzteklým psem a proti otokům a puchýřům. Také maso je velmi drahé, protože je tu považují za pochoutku.

Provincie Zardandam, kterou jsme poznali na své další pouti, má také svoje zajímavosti.

Tak jsme tu viděli, že muži i ženy si nasazují na zuby zlatá pouzderka, takže vypadají, jako by měli zlaté zuby.

Muži se zdobí ještě i jinak. Vezmou pět jehel, sváží je těsně k sobě a nyní se jimi píchají na pažích i na nohou, až jim prýští kapičky krve. Ranky sestavují do pásků vinoucích se kolem rukou a stehem a potom je přetírají jakousi černou látkou. Ta vnikne do ran a už tam zůstane navždy. A tak si dělají věčné náramky přímo na tělo.

Jinak jezdí na koni a loví. Domácí práce musejí vykonávat jejich ženy.

Chrámy ani model nemají. Místo nich uctívají nejstaršího muže rodiny, praotce, jak mu říkají. Děkují mu za své bytí a modlí se k němu.

Písmo neznají. A ani se tomu nelze divit, protože jejich země je tak vzdálená a zapadlá mezi horami a lesy, že k nim málokdy přijde cizinec, který by je poučil o dobrodiní knih a písma.

A kupci, kteří do Zardandamu přijdou za obchodem, utíkají v létě horempádem odtamtud, protože je tam nezdравé podnebí.

Mluvím o kupcích a o obchodu. To mi připomíná, že bych vám mohl říci, jak to tam chodí při obchodech na dluh.

Nemůže-li kupující hned zaplatit, jde s věřitelem k hlavě svého rodu. Praotec je vyslechne, vezme kousek dřeva a rozřízne jej na dvě části. Na obě udělá znamení, které znamená číslici dluhu, a každému z nich dá jednu. Dlužník dostane druhou půli dřívka, až zaplatí. Potom zanesse obě praotci, aby ho přesvědčil o své poctivosti.

Lékaře neznají, jako je neznají ani jinde v Kataji a v Mandži. Onemocní-li někdo, zavolá rodina kouzelníka a zaklínače dáblů. Ti přijdou, obětují bohům a vyptávají se nemocného, co mu

chybí. Když se to dovědí, pošlou pro tanečníky a hudce. Ti spustí hlučnou hudbu, zpívají a tančí, volajíce přitom k bohům, až některý z nich padne s pěnou na ústech jako posedlý. Kouzelníci k němu přiskočí a táží se ho po příčině nemoci chorého a po léčích proti ní.

A zlý duch, neboť ten mluví ústy posedlého tanečníka, jim řekne, který z bohů seslal na nemocného trest choroby.

I povstanou kouzelníci a začnou vzývat uraženého boha a prosí jej, aby nemocnému odpustil, že mu bude obětovat.

Nedalo mi to pokoje a hodně jsem se na to divné léčení vyptával. I myslím si, že to ti kouzelníci dělají asi takto:

Jsou s tím posedlým tanečníkem smluveni a on jim – jako zlý duch – říká to, co se jim hodí. Když se jim zdá, že nemoc je nevléčitelná, řekne, že uražený bůh nechce nemocnému odpustit.

Když však vidí, že nemoc přejde, žádá pro uraženého boha oběť tolika černohlavých skopců, kolik je kouzelníků a jejich žen. A honem také řekne, že kouzelníci sami musí ty ovce obětovat. Příbuzní jim je rádi dají a oni pak ty nešťastné ovce podřezávají tak, aby krev stříkala vzhůru na znamení oběti.

Potom vykouří kouzelníci dýmem z vonných dřev dům nemocného a nařídí ženám, aby zatím ovce upekly. Štávu z pečeně rozlévají do vzduchu a zase tančí, hrají a zpívají.

Je-li nemocný bohat, táží se posedlého zlým duchem, je-li uražený bůh již spokojen. Obyčejně nebývá a je tedy třeba obětovat ještě něco jiného.

A když je konečně spokojen, vrhnou se kouzelníci a jejich průvod na upečené oběti a na oslavu svého vítězství nad bohy je za zpěvu a smíchu snědí. Potom dostanou zapláceno a jdou domů.

A teď čekají na zprávy. Uzdraví-li se nemocný, příběhnou a mluví o svých zásluhách.

A zemře-li? Pak přijdou a dokáží, že slavnost oběti byla proto marná, že některý z příbuzných jistě okusil kousíček masa z obětovaných ovcí, dříve než byly odevzdány bohu. To se to pak uzdravuje!

Z knihy Zdeňka Vavříka Dobrodružství Marka Pola